

**Vads skolas
årliga plan för främjande av likabehandling och
förebyggande mot kränkande behandling
2019-2020**

Innehållsförteckning

VISION	3
ELEVERNAS RÄTTIGHETER	3
DEFINITIONER	4
SKOLANS ANSVAR OCH SKYLDIGHETER	6
SKOLPERSONALENS BEFOGENHETER	6
KARTLÄGGNING OCH NULÄGESANALYS.....	7
RUTINER FÖR ATT UPPTÄCKA OCH ÅTGÄRDANDE ARBETE	8
INFORMATION OM LIKABEHANDLINGSPLANEN.....	10
UTVÄRDERING OCH UPPFÖLJNING	11

VISION

Vad skola ska vara en **trygg** plats för både elever och personal. Den skall vara fri från diskriminering och kränkande behandling i alla dess former. På vår skola är alla **lika mycket värda** och därför ingriper vi mot alla kränkande ord och handlingar. Alla tar **ansvar** för det man säger och gör och vi stöttar och uppmuntrar varandra. Vi ska visa **hänsyn** och **respekt** för varandra och därför ska alla alltid tänka på hur de uppträder mot varandra.

Alla, både vuxna och elever, ska aktivt arbeta **tillsammans** för att kränkningar aldrig skall förekomma. Varje incident av diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling skall resultera i en reaktion och åtgärd i skolan.

ELEVERNAS RÄTTIGHETER

Det finns två lagar som ska skydda barn och elever från diskriminering, trakasserier och kränkningar i skolan. Det är Skollagen 6 a kap och Diskrimineringslagen. Lagarna gäller alla skolformer som lyder under skollagen. Syftet med lagarna är att förtydliga skolans ansvar när det gäller att garantera alla barns och elevers trygghet i skolan. Barn- och elevombudet övervakar regler om kränkande behandling och Diskrimineringsombuds- mannen (DO) övervakar diskrimineringslagen.

Skolor och förskolor ska arbeta aktivt för att förhindra och motverka alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Varje verksamhet ska ha en Likabehandlingsplan som beskriver hur skolan arbetar för att motverka diskriminering, samt en årlig plan mot kränkande behandling som beskriver hur skolan arbetar med att förebygga, upptäcka samt åtgärda kränkande behandling. På vår skola är dessa planer hopslagna till en plan.

Enligt 6 a kap i Skollagen angående kränkande behandling samt 3 kap 14§-16§ i diskrimineringslagen skall huvudmannen se till att:

- Det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering (Skollagen 6 a kap 6§, Diskrimineringslagen 3 kap 14§).
- Man förebygger och förhindrar kränkande behandling och diskriminering (Skollagen 6 a kap 7§, Diskrimineringslagen 3 kap 15§)
- Det upprättas en årlig plan/likabehandlingsplan (Skollagen 6 a kap 8§, Diskrimineringslagen 3 kap 16§).

Läroplanerna, som är förordningar beslutade av regeringen, utgår ifrån och konkretiserar det som står i skollagen. Värdegrunden behandlas i det inledande avsnittet i respektive läroplan. Av läroplanerna framgår att de värden som ska genomsyra all verksamhet i förskola och skola samt förmedlas och förankras i eleverna är ”människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan Kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta” (Lgr 11, kap 1. Skolans värdegrund och uppdrag) Nedan följer vad som anges i de olika läroplanerna när det gäller normer och värden.

DEFINITIONER

Diskriminering är ett övergripande begrepp för negativ och kränkande behandling av individer eller grupper t.ex. om kommunen eller den enskilda skolan har lokaler, scheman, regler eller arbetssätt som missgynnar en elev utifrån de sju diskrimineringsgrunderna. Diskrimineringsombudsmannen (DO) övervakar diskrimineringslagen.

De sju diskrimineringsgrunderna är:

- Kön
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Sexuell läggning
- Funktionsnedsättning
- Könsoverskridande identitet eller uttryck (ej identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet eller genom klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön)
- Ålder

Direkt diskriminering:

Ett barn eller en elev får inte missgynnas genom särbehandling på grund av någon av de sju diskrimineringsgrunder som lagen omfattar t.ex. om en elev inte får vara med på skolidrottsdagen för att han sitter i rullstol.

Indirekt diskriminering:

Ett barn eller en elev får inte missgynnas genom att till synes neutrala ordningsregler etc. tillämpas så att det får en diskriminerande effekt i praktiken t.ex. om samma mat serveras missgynnas de som av religiösa skäl inte äter viss mat.

Trakasserier och kränkningar:

Trakasserier är ett uppträdande som kränker en persons värdighet och som har samband med de sju diskrimineringsgrunderna. Trakasserier är diskriminering och kan utföras av vuxna och barn mot både vuxna och barn. Det kan också vara sexuella trakasserier, dvs. att använda nedvärderande könsord, tafsningar och liknande. (Exempel: Barn som använder diagnoser för att kränka varandra som ADHD, CP, DAMP etc).

En kränkning kan vara:

- fysisk (t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar)
- verbal (t.ex. muntliga hot, öknamn, hora, neger, bög eller liknande)
- psykosocial (t.ex. blickar, suckar, miner, att bli utsatt för utfrysning eller ryktesspridning)
- text- och bildburen (t.ex. klotter, sms, e-post, brev och lappar)

De flesta handlingar som ryms under begreppet ”kränkande behandling” till exempel misshandel, ofredande och olaga hot, är brottsliga handlingar även om de begås av underåriga. Barn- och

elevombudsmannen, BEO, har som uppgift att tillvarata den enskilda elevens eller barnets rätt i frågor som rör begreppet ”kränkande behandling”.

Ett uppträdande som kränker en persons värdighet kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. De kan äga rum i alla miljöer, när som helst. Trakasserier och kränkningar utförs av och drabbar såväl barn som vuxna. De kan ske på flera nivåer. Begreppet elev innefattar även barn i det här fallet.

elev-elev elev-personal personal-elev personal-personal

Att upptäcka och utreda kränkande handlingar

Så snart någon på skolan får kännedom om att kränkningar har eller kan ha inträffat skall uppgifterna utredas. Detta gäller alla former av kränkningar som äger rum mellan elever såväl mellan personal och elever. Utredning skall alltid ske med hänsyn till den utsatte och övriga inblandade. Alla uppkomna kränkningar ska skyndsamt anmälas till huvudmannen.

Om en elev upplevt sig utsatt för kränkande handling bör information till vårdnadshavare ske snarast. Skolpersonal bör agera omgående vid kränkande handling.

Annan kränkande behandling – mobbning

Mobbning är en form av kränkande behandling som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Mobbning har inget med en konflikt att göra. *En person är mobbad om hon/han, upprepade gånger och blir utsatt för negativa handlingar från en eller flera personer (Dan Olweus).*

Med mobbning avses medvetna, ickelegitima fysiska eller psykiska angrepp och/eller uteslutningar ur gemenskapen som riktas mot en enskild individ i underläge av en grupp vars medlemmar förstärker varandras beteende i interaktion (Anatol Pikas).

Vilken definition man än ansluter sig till kan vi konstatera att det är mobbning då en eller flera personer medvetet utsätter andra för kränkande behandling. Konflikt utspelar sig, till skillnad från mobbning, mellan ungefär lika starka parter och det kan röra sig om sak- eller värdefrågor. Det kan leda till gräl, bråk eller slagsmål. Vid konflikthantering så löser vi det direkt vid händelsen t.ex. när två likvärdiga lag möts i fotboll, men ena laget klarar inte av att förlora och börjar då bråka med varandra eller andra laget.

Exempel på mobbning:

Himla med ögonen, kasta menade blickar, göra miner, sucka, vända ryggen till, inte svara på tilltal, behandla någon som luft, viska, sprida rykten, prata illa om någon, retas, håna, härma, hota, anmärka på utseende eller kläder, kommentera allt den utsatte gör eller säger, fnittra eller hänskratta åt någon, skicka kränkande mail, sms eller ”skämta”, sparka, ge slag, krokben eller knuffar.

SKOLANS ANSVAR OCH SKYLDIGHETER

Normer och värden för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Avsnitt 2.1, Lgr 11) Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling.

Mål:

Skolans mål är att varje elev

- Kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter
- respekterar andra människors egenvärde, tar avstånd från att människor
- utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor, kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen och
- Visa respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska:

- medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen,
- i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av solidaritet mellan människor,
- aktivt motverka trakasserier och kränkande behandling av individer eller grupper, och
- visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt.

Rektorns ansvar:

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. (Lgr 11, 2:8).

SKOLPERSONALENS BEFOGENHETER

Skolan ska se till att både barn, elever och personal får arbeta i en god arbetsmiljö. Det kan innebära att personal måste ingripa på något sätt mot elever som upplevs som störande eller gör sig skyldiga till olika förseelser. Enligt Skolverket kan personal ingripa i följande situationer utan att det anses som kränkande behandling:

Tillrättavisande av elever: Tillrättavisning för att uppehålla ordningen och följa skolans regler är inte vare sig trakasserier eller kränkande behandling

Avvisning: Läraren får visa ut en grundskole- och gymnasieelev ur klassrummet för högst återstoden av lektionen.

Nödvärnsrätten: Var och en i skolan har rätt att använda nödvändigt våld för att stoppa förstörelse eller misshandel av både egendom som person. En person kan t ex hållas fast eller dras bort från en plats där misshandel pågår. Nödvärnsrätten får aldrig innebära mer våld än nödvändigt.

Kollektiv bestraffning: Är inte tillåtet i skolan

KARTLÄGGNING OCH NULÄGESANALYS

Den **främjande** delen ska leda till att förstärka respekten för allas lika värde. Samtidigt så ska arbetet omfattas av alla diskrimineringsgrunderna och vara en naturlig del av det vardagliga arbetet och ska ske utan någon direkt anledning.

Det **förebyggande** arbetet ska leda till att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling inte uppstår. Arbetet ska riktas in på de områden som kartläggningen visat kan vara riskfaktorer.

Främjande arbete:

- Skolans trivselregler revideras och skrivs om varje år av personal och elever. Rektor har det övergripande ansvaret för skolans ordningsregler (trivselregler).
- Elevhälsan träffas kontinuerligt och har som sin huvudsakliga uppgift att verka för en god och högkvalitativ elevhälsovård. I teamet ingår specialpedagog, kurator, skolsköterska, psykolog och rektor.
- Vi har klassråd och elevråd .
- Minst två gånger per år inbjuds elev och föräldrar att tillsammans med mentor ha utvecklingssamtal. Då utarbetas en, för eleven, individuell utvecklingsplan (IUP, 1 ggr per år).
- Det är de vuxna som bestämmer gruppammansättning både vid korta och längre arbetspass både utomhus som inomhus.
- Personal finns alltid på skolområdet innan skolstart, under alla raster och i skolmatsalen vid lunchen. Det finns också personal ute vid busshållplatsen i början och slutet av skoldagen.
- Föräldramöten vid minst ett tillfälle per termin
- Lärarna skriver veckobrev, förutom andra kontakter.
- Rektor informerar om vårt likabehandlingsarbete vid höstens tidiga föräldramöte och på forum för samråd.
- Vi har kompisnack, tjej- och killsnack.
- Vi använder EQ i f-klass.
- Vi utbildar kamratstödjare i år 3.

- Vi använder arbetsmaterialet ”stegVis” i f-klass.

Förebyggande åtgärder:

Syftet med det förebyggande arbetet är att avvärja risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Som grund för arbetet ligger regelbundna kartläggningar av de risker för sådant som finns i den egna verksamheten. Målet är att genomföra förebyggande insatser med utgångspunkt i den egna verksamheten. Det förebyggande arbetet är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete och ska involvera alla.

- Elevvård i arbetslagen samt vid elevvårdskonferenser.
- Ständig närvaro av personal under såväl lektion som rast.
- Temadagar där eleverna blandas F-3, med syfte att få eleverna att lära känna varandra och samarbeta oavsett ålder. Vi vill genom temadagarna lyfta fram likabehandling oavsett ålder, kön etc. Temadagarna är en mycket viktig grund för vårt systematiska arbete med likabehandling och värdegrundsfrågor.
- Kontinuerligt värdegrundsarbete under lektionstid.
- Eleverna ska vara medvetna om skolans ordningsregler samt delta i årlig revidering av dessa så att de känns angelägna och viktiga.
- Kontinuerliga klassråd och elevråd så eleverna har möjlighet att driva frågor om trivsel och den sociala situationen.
- Trygghetsteamet bearbetar och följer upp trygghetsenkäterna på skolan.
- En tydlig gång för hur hantering av mobbning, diskriminering och kränkande behandling följs upp och är känd av all personal.
- Diskussioner om mobbning och vad mobbning är, förs fortlöpande under hela skoldagen.
- All personal har ett ansvar för att vara lyhörd för signaler och tecken på om mobbning och kränkande behandling förekommer.
- Tydliga och direkta tillsägelser från alla vuxna.
- Trygghet innebär att vuxna ser och bryr sig om eleverna.

RUTINER FÖR ATT UPPTÄCKA OCH ÅTGÄRDANDE ARBETE

Det **åtgärdande** arbetet kräver rutiner för att kunna upptäcka, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Arbetet ska börja direkt när det kommit signaler om att ett barn känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt. Det ska dokumenteras och åtgärder ska sättas in för att förhindra att det fortsätter.

Det är den utsatte eleven som avgör om ett beteende eller en handling är oönskat eller kränkande. Eleven har rätt att få stöd och hjälp när han/hon känner sig kränkt. Elevers upplevelser av kränkningar får inte avfärdas.

Vem eleven än kontaktar så har han/hon rätt att bli tagen på allvar och få stöd. För att skolan ska kunna göra något måste någon i personalen få vetskap om det inträffade. Åtgärderna ska i möjligaste mån ske i samråd med eleven. Skolpersonal har dock alltid ett vuxenansvar att skydda barn och elever från att fara illa.

Vid enstaka kränkande behandling mellan barn/elever:

När personalen upptäcker eller får vetskap om misstänkta kränkningar ingriper de direkt för att ta reda på om läget är akut.

- Den berörda personalen pratar med alla inblandade i *enskilda* samtal för att utreda vad som hänt. Om man misstänker mobbning ska man *aldrig* ha gruppsamtal.
- I de flesta fall kan kränkningarna redas ut med hjälp av några samtal.
- Insatserna och samtalen dokumenteras av lärare eller någon annan personal enligt överenskommelse.
- Om det handlar om mobbning eller långvariga kränkningar ska lärare söka stöd från Trygghetsteamet. Representanter från teamet tar då över utredningssamtalen, rektor informeras.
- De utredande samtalen avgör vilka insatser som skolan ska sätta in i samråd med rektor.
- Om det rör sig om personal som kränkt elever är det alltid rektor som utreder.
- Föräldrarna ska vara informerade. Vid insatser kontaktas föräldrarna omgående.

Vid upprepade kränkningar eller mobbning mellan elever

- Kränkningssituationen ges högsta prioritet, personal som får kännedom om kränkningen kontaktar berörd lärare som ansvarar för det första samtalet och sedan informerar Trygghetsteamet.
- Teamet agerar direkt med samtal med en och en för att ta reda på vad som hänt, vilka som är inblandade och hur länge det pågått. Samtalet dokumenteras och analyseras för att kunna ta beslut om vilka åtgärder som behöver sättas in i det aktuella fallet.
- Trygghetsteamet uppmanar den kränkande eleven att ändra sitt beteende. Det som hänt och vad som beslutats protokollförs och rektor informeras. Vårdnadshavare informeras omgående, inom 24 timmar av teamet.
- Uppföljning av vad som har beslutats sker utifrån anvisningar i utredningsblanketten.
- Om kränkningen inte upphör kallas elev och föräldrar till samtal med Trygghetsteamet.
- Om inte kränkningen därefter upphör kopplas Elevhälsan in dvs. rektor, specialpedagog, skolsköterska, psykolog och kurator in för andra åtgärder.
- Vid tveksamma fall rådfrågas polis och sociala myndigheter.

Handlingsplan när personal kränker elev

Rektor och mentor tar reda på så mycket som möjligt om situationen, före samtalet med de inblandade. Om någon av dessa är inblandade går andra vuxna in. Rektor ansvarar för vilka.

- Rektor och mentor/facklig representant samtalar med personal.
- Rektor och mentor/ facklig representant samtalar med den/de som kränker/mobbar, så fort som möjligt.
- Informera föräldrarna till de inblandade eleverna och facklig representant till den vuxne (om inte han/hon funnits med i samtalen). Ansvarig för informationen till föräldrarna är mentor/rektor. Ansvarig för information till facklig representant är rektor.
- Uppföljningssamtal med de inblandade sker inom två veckor.
- Punkterna ovan dokumenteras av rektor.

INFORMATION OM LIKABEHANDLINGSPLANEN

Vår strävan är att Likabehandlingsplanen är och ska vara ett ständigt aktuellt hjälpmedel i vårt dagliga arbete på Vad skola. I planen visar skolan hur de tolkat sitt uppdrag utifrån de lagar och förordningar som de har som stöd för sitt uppdrag. Likabehandlingsplanen ska skrivas om årligen och elever ska vara delaktiga utifrån sin ålder och mognad. Eleverna på Vad skola har varit med genom den enkät de deltagit i och via klassråden så har deras synpunkter förts fram. Föräldrar ska också informeras och vara delaktiga vilket har skett via föräldramöten och den enkät som alla fått hem för att besvara. De enkäterna är en del av underlaget i skolans prioritet för det fortsatta främjande arbetet.

Vi informerar om innehållet i Likabehandlingsplanen genom att:

- Likabehandlingsplanen läggs ut på skolans webbplats.
- Likabehandlingsplanen finns i skolans personalrum.
- Likabehandlingsplanen presenteras på föräldramöten eller när eleven/anställd börjar på skolan under pågående läsår.
- Vid förfrågan finns likabehandlingsplanen att tillgå i papperskopia.

UTVÄRDERING OCH UPPFÖLJNING

Vi har under det gångna året haft några rapporterade fall av kränkning. Det handlar mest om incidenter eller kränkningar mellan jämbördiga parter. Det som förekommer mest är verbala kränkningar mellan elever samt enstaka fall någon elev knuffat en annan. Vårdnadshavarna är nöjda med våra rutiner gällande återkoppling. Vi kan utläsa att kränkningar förekommer i årskurs 2 och årskurs 3 på skolan. Våra rutiner för att skriva och följa upp incidentrapporter har fungerat väl. Vi har haft samma pedagoger i flera år som arbetat med detta uppdrag vilket bidrar till en tydlighet. Våra rutiner att anmäla kränkningar till huvudman har fungerat väl. Vårdnadshavare är nöjda med skolan och dess arbete med likabehandlingsplanen och det råder ett lugnt klimat på skolan. Vi har en god kontakt med vårdnadshavare vilket underlättar för personal på skolan att ta tag i aktuella fall.

Här nedan följer en utvärdering av våra föregående mål:

- **Arbeta för att befästa rutinerna vid dokumentation i olika ärenden.**

Det tar tid att förankra våra rutiner då vi även ibland byter personal på våra olika enheter. Vi har tagit fram gemensamma mallar vi använder oss vid olika incidenter. Denna dokumentation använder sig personal av vid incidenter. I vårt års hjul ska ledningen gå igenom likabehandlingsplaner med de nyanställda samt att alla ska informeras vid varje terminsstart. En rutin som har fungerat bra är att rektor/förskolechef anmäler alla kränkningar till huvudmannen.

- **I eventuella återkommande kränkningar upprätta en handlingsplan tillsammans med vårdnadshavare.**

Vi har inga återkommande fall där vi behövt upprätta en handlingsplan. Vi har enstaka händelser men vi kan inte utläsa att enskilda individer återkommer. Miljön är viktig för barnens trygghet och trivsel och därför har vi jobbat mycket med hur vi är mot varandra och hur vi talar till och med varandra. Personalen har gett barnen olika verktyg för att öppna upp deras medvetenhet men också gett dem bra förutsättningar till att kunna sätta ord på det som hänt. Utifrån det har vi hjälpt barnen att lösa olika konflikter som uppstått under dagen. Barnen/eleven har fått sätta ord på sina känslor och få en förståelse om att vi har olika känslor och att man får visa sina känslor. Det har stärkt barnen/eleven och de är mer uppmärksamma på varandras känslor.

- **Säkerställa att all dokumentation tillhandahålls rektor för att kunna göra en analys.**

Vi får in de incidenter som uppkommit genom våra gemensamma mallar vi använder oss av. Man kan inte utläsa att enskilda individer återkommer flertalet gånger. Vi gör utredningar samt kontaktar vårdnadshavare för att informera och ha en dialog i varje ärende. Vårdnadshavare är nöjda med återkopplingen. Incidenterna handlar framförallt om verbala kränkningar men även någon knuff kan förekomma.

Nya mål inför 2019-2020:

Den nu gällande Likabehandlingsplanen ska utvärderas och skrivas om under höstterminen 2020.

- **Utveckla arbetet med kamratstödjare så vi får en röd tråd genom båda skolorna i vår verksamhet. De flesta eleverna byter från Vad skola till Kyrkskolan mellan klass 3-4.**
- **Trygghetsvandring i syfte att ta reda på var barnen eventuellt känner sig utsatta**
- **Utöka ansvaret för personalen så arbetet med likabehandlingsplanen omfattar minst 2 personer för att inte vara så sårbara**

Skolans Trygghetsteam är:

Marianne Adamson 0240-668821

Övergripande ansvar:

Josephine Molin, rektor 0240-66 04 71

Fredrik Hedlund, biträdande rektor 0240-66 04 72